

LBRIS

We know
books

Carlo Collodi

AVENTURILE LUI
PINOCCHIO

cu ilustrații de Val Munteanu

traducere din limba italiană
de Otilia Ștefania Damian

SIGNĂTURA

Capitolul I

*Cum a dat meșterul Cireașă, tâmplarul,
peste o bucată de lemn, care plângea
și râdea ca un copil.*

- A fost odată ca niciodată...
- Un rege! se vor grăbi să continue povestea micuții mei cititori.
- Nu, dragii mei copii, v-ați păcălit. A fost odată ca niciodată o bucată de lemn.

Nu era un lemn scump, ci unul oarecare, un lemn ca toate lemnele, din acelea pe care le punem iarna în sobă sau în șemineu pentru a face focul și pentru a încălzi încăperile. Nu știu cum s-a făcut, dar într-o bună zi, bucata aceasta de lemn a nimerit în atelierul unui tâmplar bătrân, pe care-l chema meșterul Antonio, dar căruia lumea îi spunea meșterul Cireașă, din cauza nasului său, lucios și vinețiu, ca o cireașă bine coaptă.

Îndată ce dădu cu ochii de bucata de lemn, meșterul Cireașă fu nespus de bucuros și, frecându-și mâinile plin de mulțumire, mormăi cu jumătate de glas, ca pentru sine:

- Bucata asta de lemn a nimerit taman la timp, vreau să fac din ea un picior de măsuță.

Zis și făcut, puse repede mâna pe secure cu gândul s-o curețe de coajă și s-o cioplească, dar nici n-apucă să-i dea prima lovitură, că rămase cu mâna încremenită în aer, fiindcă auzi o voce pițigăiată care îl ruga:

- Nu mă lovi atât de tare!

Imaginați-vă cum a rămas sărmanul moșneag, meșterul Cireașă! Își roti speriat ochii în jurul odăii să vadă de unde venea glasul, dar nu văzu pe nimeni! Se uită sub masa de lucru, și din nou nimeni; se uită într-un dulap ce stătea mereu închis, și nimeni; se uită în coșul cu așchii și rumeguș, și tot nimeni; deschise ușa prăvăliei ca să arunce o privire și pe stradă, și nimeni. Ce să fie oare?

- Am înțeles, spuse el atunci chicotind și scărpinându-și peruca, se vede treaba că glăsciorul acela a fost doar în capul meu. Ia mai bine să-mi văd eu de lucru.

Și punând din nou mâna pe secure, trase o lovitură zdravănă în bucata de lemn.

- Au! Ce tare m-ai lovit! strigă căinându-se același glăscior pițigăiat.

De data asta meșterul Cireașă rămase încremenit, cu ochii bulbucăți de spaimă, cu gura căscată și cu limba de-un cot, atârându-i până la bărbie, înspăimântător ca un cap grotesc sau fantastic sculptat pe o fântână arteziană.

Când își veni în fire și fu în stare să vorbească, spuse tremurând și bâlbâindu-se de frică:

– De unde o fi ieșit glăsciorul acela care a zis „au”? Doar se vede bine că nu-i nici țipenie de om aici! Oare nu cumva bucata asta de lemn a învățat să plângă și să se smiorcăie ca un copil? Nu pot să cred! Uite, lemnul e aici; e un lemn ca toate lemnele numai bun de pus pe foc, să-ți fiarbă o oală zdravănă de fasole... Sau cine știe? S-o fi ascuns cineva înăuntru? Dacă așa stă treaba, cu atât mai rău pentru el! I-arăt eu lui!

Și zicând astfel, prinse cu amândouă mâinile biata bucată de lemn și începu s-o izbească fără pic de milă de toți pereții.

Apoi ciuli urechea, ca să audă dacă se mai smiorcăie cineva. Așteptă două minute, și nimic; cinci minute, și nimic; zece minute, și nimic!

– Am înțeles, zise atunci încercând să râdă și ciufulindu-și peruca – se vede treaba că glasul acela care a spus „au” era doar în mintea mea! Ia să ne vedem noi de treabă!

Și pentru că frica îi intrase adânc în oase, se căzni să fredoneze un cântec ca să prindă nițel curaj.

Între timp, după ce așeză securea deoparte, puse mâna pe rindea, pentru a rindelui și a șlefui bucata de lemn, dar în timp ce dădea cu rindeaua în sus și-n jos, auzi din nou același glăscior care îi spuse chicotind:

– Încetează! Mă gâdili pe tot corpul!

De data asta sărmanul meșter Cireașă căzu ca trăsnet. Când redeschise ochii, era întins pe jos.

Părea schimbat la față, iar vârful nasului, din vinețiu cum era de obicei, se făcuse albastrui de spaimă.

Capitolul II

Meșterul Cireașă îi dăruiește bucata de lemn prietenului său Geppetto, care o ia pentru a-și făuri o păpușă năzdrăvană, care să știe să danseze, să mânuiască sabia și să facă salturi mortale.

Taman atunci bătu cineva la ușă.

– Pofțiți, vă rog, spuse tâmplarul, fără să aibă puterea să se ridice în picioare.

Intră atunci în prăvălie un moșneag vioi de tot, pe care-l chema Geppetto, dar pe care copiii din sat, când voiau să-l supere, îl porecleau „Mămăliguță”, din pricina perucii sale galbene, care semăna foarte mult cu mămăliga de mălai.

Geppetto era tare țăfnos. Ferească sfântul să-i spună cineva „Mămăliguță”! Se făcea ca o fiară și nu-l mai puteai ține în frâu.

– Bună ziua, meștere Antonio, spuse Geppetto. Ce faci dumneata pe jos?

– Iacă, învăț furnicile să socotească.

– Atunci succes!

– Ce te-a adus pe la mine, cumetre Geppetto?

– Picioarele, vezi bine. Ei, iată cum stă treaba, meștere Antonio, am venit la dumneata să-ți cer o favoare.

– Sunt gata să te ajut, răspunse tâmplarul, ridicându-se în genunchi.

– Azi-dimineață mi-a trăsnet prin cap o idee!

– Ia s-auzim.

– M-am gândit să-mi fac cu mâinile mele o păpușă de lemn, dar nu una oarecare, ci una năzdrăvană, care să știe să danseze, să mânuiască sabia și să facă salturi mortale. Cu această păpușă aș vrea să cutreier lumea, ca să-mi câștig un colț de pâine și un pahar de vin. Ce zici de asta?

– Bravo, Mămăliguță! strigă același glăscior, ce nu se-nțelegea de unde vine.

Auzindu-se poreclit Mămăliguță, cumătrul Geppetto se făcu roșu ca un ardei de mânie, și întorcându-se către meșterul tâmplar, îi spuse ca turbat:

– De ce-ți bați joc de mine?

– Cine-și bate joc?

– Mi-ai spus Mămăliguță!...

– N-am fost eu.

– Stai să vezi, oi fi fost eu! Eu zic c-ai fost dumneata.

– Nu!

– Da!

– Ba nu!

– Ba da!

Aprinzându-se tot mai mult, trecură de la vorbe la fapte, și, apucându-se zdrăvăn unul pe altul de păr, se zgâriară, se mușcară și se luară la bătaie.

Când au isprăvit cu păruiala, meșterul Antonio s-a pomenit cu peruca cea galbenă a lui Geppetto în mână, iar Geppetto și-a dat seama că avea în gură peruca cea căruntă a meșterului tâmplar.

– Dă-mi înapoi peruca! strigă meșterul Antonio.

– Iar tu dă-mi-o pe a mea, și hai să facem pace.

Cei doi moșnegi, după ce-și luară fiecare înapoi peruca, își strânseră mâinile și se legară cu jurământ să rămână prieteni buni pe viață.

– Deci, cumetre Geppetto, spuse tâmplarul în semn de pace, cu ce-ți pot fi de folos?

– Aș vrea o bucată de lemn ca să-mi meșteresc păpușa, ai avea dumneata ceva să-mi dai?

Meșterul Antonio, bucuros nevoie mare, dădu fuga să ia de pe masa de lucru bucata aceea de lemn care îi pricinuisese atâta necaz. Dar când fu gata să i-o dea prietenului său, bucata de lemn îl îmbrânci cu putere și, alunecându-i din mână, începu să-l lovească rău de tot pe bietul Geppetto peste fluierile uscățive de la picioare.

– Aoleo! Cu așa gingășie, meștere Antonio, îți dăruiești dumneata lucrurile? Aproape că m-ai schilodit!

– Îți jur că n-am fost eu!

– Oi fi fost eu, te pomeni!...

- De vină e lemnul acesta...
- Știu prea bine că de vină e lemnul, dar dumneata mi l-ai azvârlit peste picioare!
- Nu l-am azvârlit eu!
- Mincinosule!
- Geppetto, nu-ți bate joc de mine, că altfel îți zic Mămăliguță!...
- Măgarule!
- Mămăliguță!
- Tâmpitule!
- Mămăliguță!
- Maimuțoi prost!
- Mămăliguță!

Auzind că-i spune Mămăliguță pentru a treia oară, Geppetto văzu negru în fața ochilor și, tăbărând din nou peste tâmplar, se luară iar la bătaie, înghiontindu-se cu vârf și-ndesat.

Când se sfârși cotonogeala, meșterul Antonio se pomeni cu două zgârieturi în plus pe nas, iar celălalt cu doi nasturi în minus la jiletcă. Încheindu-și astfel socotelile, își strânsură mâinile și se jurară să rămână prieteni buni pe viață.

În cele din urmă, Geppetto își luă cu sine bucată cea cuminte de lemn, și mulțumindu-i meșterului Antonio, se întoarse șontâc-șontâc acasă.

Capitolul III

Geppetto, cum ajunge acasă, se-apucă-ndată să-și făurească păpușa și-i dă numele Pinocchio. Primele pozne ale păpușii.

Casa lui Geppetto era o odăiță la parter, cu un luminator sub o scară. Mobilierul era cât se poate de simplu: un scaun șubrezit, un pat hodorogit și-o măsuță toată stricată. Pe peretele din spate se vedea un mic șemineu cu o vatră în care ardea focul; însă focul era numai pictat pe perete, iar lângă foc era pictată o oală ce clocotea veselă și părea că scoate afară un nor de aburi, ce păreau aburi adevărați.

Cum ajunsese acasă, Geppetto își luă-n grabă uneltele și porni să-și sculpteze și să-și făurească păpușa.

„Ce nume să-i dau? se-ntrebă-n sinea lui. Tare-aș vrea să-i zic Pinocchio. Numele ăsta-i va purta noroc. Am cunoscut o-ntreagă familie de Pinocchi: Pinocchio tatăl, Pinocchia mama și Pinocchii erau copiii, și tuturor le mergea de minune. Cel mai înstărit dintre ei cerea de pomană.”

Îndată ce-i găsi un nume păpușii sale, începu să lucreze mai vârtos, și-i făcu într-o clipită părul, apoi fruntea, apoi ochii.

După ce-i făcu ochii, nu mică-i fu mirarea când se pomeni că ochii se mișcau și-l priveau țintă.

Băgând de seamă că cei doi ochi de lemn se uitau țintă la el, Geppetto se simți aproape jignit și zise rătoindu-se:

– Ochi mânioși de lemn, ce vă holbați așa la mine?

Și nimeni nimic.

Apoi, după ochi îi făcu nasul; însă nasul, când fu gata, începu să crească: și cresc, cresc, cresc, până când se făcu în câteva minute un ditamai nasul de părea că nu se mai termină.

Bietul Geppetto se chinuia fără rost să-l scurteze; cu cât îl reteza și-l scurta, cu atât nasul acela nerușinat se lungea mai abitir!

După nas îi făcu gura.

Dar nici n-apucă să isprăvească gura, că aceasta începu îndată să râdă și să-l ia peste picior.

– Ia mai termină cu râsul! spuse Geppetto ofensat, dar zici că vorbea cu pereții. Hai termină cu râsul, îți zic înc-o dată! zbieră el cu voce amenințătoare.

Atunci gura încetă să mai râdă, în schimb scoase afară toată limba.

Geppetto, ca să nu-și strice socotelile, se prefăcu că nu-l bagă-n seamă, și-și văzu mai departe de treabă. După gură, îi făcu bărbia, după aceea gâtul, mai apoi umerii, burta, brațele și mâinile.

Nici n-apucă bine să-i facă mâinile, că Geppetto simți că cineva-i înhață peruca din cap. Se uită-n sus, și când colo ce să vadă? Văzu că păpușa de lemn ținea în mână peruca lui cea galbenă.

– Pinocchio!... Dă-mi imediat peruca-napoi!

Iar Pinocchio, în loc să-i dea peruca, și-o îndesă pe cap așa vârtos, că fu cât pe ce să se sufoce!

Văzând asemenea maniere, obraznicie și bătaie de joc, Geppetto fu cuprins de tristețe și melancolie, cum nu i se mai întâmplase niciodată-n viața sa. Și întorcându-se către Pinocchio, îi spuse:

– Pușlama de copil ce ești! Nici n-am terminat cu tine, că ai și-nceput să fii lipsit de respect față de tatăl tău! Rău, băiatul meu, rău!

Și-și șterse o lacrimă.

Dar mai avea de făcut picioarele.

Când sfârși de făcut picioarele, Geppetto se trezi cu un șut în vârful nasului.

– Așa-mi trebuie! își spuse el. Trebuia să mă fi gândit mai bine înainte! Acum e prea târziu!

Apoi luă păpușa de subsuori și o așeză jos, pe podeaua odăii, ca s-o facă să umble.

Pinocchio avea picioarele înțepenite și nu știa cum să umble, și Geppetto îl ținea de mână pentru a-l învăța să meargă pas cu pas.

După ce picioarele i se mai dezmoțiră cât de cât, Pinocchio începu să umble singur și să zburde prin odaie; până când, ajuns în dreptul ușii, țâșni în stradă și-o șterse.

Bietul Geppetto o luă la goană după el fără să-l poată ajunge, pentru că ștregarul de Pinocchio țopăia ca un iepure, și bocănea cu picioarele lui de lemn pe pavajul străzii, făcând o hărmălaie nemaipomenită, de ziceai că tropăie douăzeci de perechi de saboți de lemn pe caldarâm!

– Puneți mâna pe el! Puneți mâna pe el! zbiera Geppetto; însă lumea de pe drum, văzând o păpușă de lemn care fugea ca un cal de curse, se oprea fascinată s-o privească, și nici nu vă puteți imagina cât râdea, râdea, râdea de se prăpădea.

Într-un final, din fericire, apărură un jandarm care, auzind tot tămbălăul, și crezând că era vorba despre vreun mânz ce-o luase razna și nu mai asculta de stăpân, se propti curajos cu picioarele-ndepărtate în mijlocul drumului, socotind să-l oprească și să împiedice astfel alte năzbâtii mai mari.

Dar Pinocchio, când băgă de seamă de departe că jandarmul îi aținea calea, își puse în gând să-l fenteze și să se strecoare printre picioarele lui, atâta doar că planul său dădu greș.

Jandarmul, fără să se clintească câtuși de puțin, îl prinse frumușel de nas (care era ditamai năsoiul, parcă anume făcut ca să fie-nhățat de jandarmi) și i-l dădu în primire lui Geppetto; aceasta, ca să-i dea o lecție, se gândi să-l tragă de urechi. Nici nu vă imaginați cât de uimit a rămas când, vrând să-l apuce de urechi, nu reuși să i le găsească: și știți de ce? Pentru că, grăbindu-se să-l cioplească, uitase să-i facă urechile.

Atunci îl apucă de ceafă și, împingându-l de la spate, îi spuse clătînându-și amenințător capul:

– Hai acasă. Stai liniștit că ne facem noi socotelile când ajungem!

Pinocchio, când auzi ce-l așteaptă, se aruncă pe jos și nu mai vru să umble nici în ruptul capului. În vremea asta, o mulțime de curioși și cârcotași începură să se-ngrămădească-n jurul lor și să-și dea cu părerea.

Unii spuneau una, alții spuneau alta, te miri ce.

– Săraca păpușă! ziceau unii. Pe bună dreptate nu vrea să se întoarcă acasă! Cine știe ce scatoalce îi dă blestematul ăla de Geppetto!...

Iar alții adăugau cu răutate:

– Geppetto ăsta pare așa de treabă! Dar e un adevărat tiran cu copiii! Dacă sărmana păpușă încape pe mâna lui, e în stare s-o facă țandări!...

În fine, după multă flecăreală și după ce făcură și desfăcură multe, cum necum, în cele din urmă jandarmul îi dădu drumul lui Pinocchio, iar pe săracul Geppetto îl băgă la pârnaie. Acesta din urmă, neștiind pe moment cum să se apere, plângea ca un vițeluş și se văita întruna, printre sughițuri, în drum spre închisoare:

– Copil ticălos! Și când mă gândesc că m-am căznit atâta să-l fac o păpușă cuminte! Dar bine-mi șade! Trebuia să mă gândesc înainte!...

Ceea ce s-a-ntâmplat după aceea, e o poveste așa de ciudată că pare aproape de necrezut, și am să v-o povestesc în capitolele care urmează.

Capitolul IV

Povestea lui Pinocchio și a Greierului-vorbitor, de unde se-nțelege cum copiii neascultători se plictisesc nevoie mare să fie dojeniți de cine știe mai multe decât ei.

Vă voi spune deci, dragi copii, că-n vreme ce bietul Geppetto ajungea fără vină la-nchisoare, poznașul de Pinocchio, scăpat din ghearele jandarmului, o luă la sănătoasa peste câmp, ca s-ajungă cât mai repede acasă; și, în graba mare, fugea mâncând pământul și sărea peste povârnișuri repezi, garduri de mărăcini și șanțuri pline cu apă, de parcă era un ied sau un iepuraș urmărit de vânători.

Ajuns în fața casei, găsi ușa ce dădea către drum întredeschisă. O împinse, intră, și după ce trase cogeamite zăvorul, se așeză pe jos și scoase un suspin adânc de mulțumire.

Doar că mulțumirea nu ținu mult, pentru că auzi în cameră pe cineva care făcea:

- Cri-cri-cri.
- Cine mă strigă? grăi Pinocchio înfricoșat.
- Eu sunt!

Pinocchio se-ntoarse și văzu un ditamai greierul care urca încetișor pe perete.

– Ia zi, Greierule, și tu cine ești?

– Eu sunt Greierul-vorbitor, și locuiesc în această odaie de mai bine de-o sută de ani.

– Azi însă această casă-i a mea, spuse Pinocchio, și dacă vrei să-mi faci o mare plăcere, șterge-o imediat, și nu te uita-n urmă!

– Nu plec de-aici fără să-ți spun înainte un mare adevăr.

– Hai, spune-odată și cară-te!

– Vai și amar de copiii care nu-și ascultă părinții și care-și părăsesc dintr-un capriciu casa părintească. Nu le va merge niciodată bine pe lumea asta; și mai devreme sau mai târziu vor regreta amarnic.

– Vezi-ți liniștit de cântat, Greierule, cât vrei și cât îți place: dar eu știu că mâine, în zori, vreau să plec de aici, pentru că dacă rămân aici, mi se va întâmpla și mie ceea ce li se-ntâmplă tuturor, adică mă vor trimite la școală, și de voie de nevoie va trebui să studiez; iar eu, ca să-ți spun drept, nu prea am chef de școală, și mă distrez mai degrabă să alerg după fluturi și să mă cațăr în copaci după cuiburi de păsărele.

– Mare tâmpit mai ești! Nu știi tu oare că, dacă faci așa, când vei crește mare vei deveni un mare măgar și toți vor râde de tine?

– Ia mai termină cu prostiile, Greier rău ce ești, aduce ghinion! zberă Pinocchio.

Dar Greierul, care era răbdător și mare filozof, în loc să se supere de-o asemenea neobrăzare, își urmă vorba pe același ton:

– Și dacă nu ți-e dragă școala, de ce nu-nveți barem vreo meserie, ca să-ți poți câștiga în mod cinstit un codru de pâine?

– Vrei să-ți zic de ce? răspuse Pinocchio, care-ncepea să-și piardă răbdarea. Dintre toate meseriile din lume, doar una singură mi se potrivește ca o mănușă.

– Și care ar fi aceasta?

– Să mănânc, să beau, să dorm, să mă distrez și să umblu brambura de dimineața până seara ca un vagabond.

– Drept să-ți spun, adăugă Greierul-vorbitor cu același calm, cei care fac asta sfârșesc aproape toți la spital ori la închisoare.

– Fii cu băgare de seamă, piază-rea! De mă-nfurii, e vai de capul tău!...

– Săracu' Pinocchio! Mi-e tare milă de tine!...

– De ce ți-e milă de mine?

– Pentru că ești doar o păpușă, ba chiar mai rău decât asta, ai și capul de lemn.

Auzind acestea, Pinocchio sări ca ars și punând mâna pe-un ciocan de lemn, îl azvârli cu putere în Greierul-vorbitor.

Probabil nici nu credea că-l va nimeri, dar din nefericire îl izbi drept în moalele capului, iar sărmanul Greier abia apucă să cânte cri-cri-cri, și rămase acolo inert și lipit de perete.